

**Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Економічний факультет
Кафедра фінансів**

**ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЗМІЦНЕННЯ
СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ В УМОВАХ
СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ**

Матеріали

круглого столу 3-5 жовтня 2024 року

**Київ-Чернівці
Знання України
2024**

УДК 316.42(477)

Д36

Редакційна колегія:

Варналій З.С., д.е.н., проф. (заг. ред.); Плешакова Н.А., к.е.н., доц. (відп. секр.);
Баженова О.В., д.е.н., проф.; Чеберяко О.В., д.істор.н., к.е.н., проф.;
Микитюк О.П., к.е.н., доц.; Онисенко Т.С., к.е.н., доц.;
Пампуха І.В., к.т.н., доц.; Толлок І.В., к.пед.н., доц.;
Федченко О.П., к.військ.н., с.н.с.

Д36 Державна політика зміцнення соціальної безпеки людини в умовах сучасних викликів і загроз: матеріали круглого столу 3-5 жовтня 2024 р. / за заг. ред. проф. З.С. Варналія: Київ-Чернівці: Знання України. 2024. 117 с.

ISBN 978-966-316-513-4

Збірник містить матеріали круглого столу, що проходив 3–5 жовтня 2024 року в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, організаторами якого виступили кафедра фінансів економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка та кафедра економічної теорії, менеджменту та адміністрування економічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Збірник охоплює наукові публікації за основними напрямками державної політики зміцнення соціальної безпеки людини в умовах сучасних викликів та загроз.

Для науковців, викладачів, студентів, державних службовців, керівників суб'єктів господарювання, широкого кола читачів, які цікавляться актуальними проблемами забезпечення соціальної безпеки людини в Україні.

Матеріали публікуються в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, імен власних та інших відомостей.

Круглий стіл проводився в межах виконання проекту НФД України «Нові геостратегічні загрози соціальній безпеці людини в умовах гібридної війни та шляхи їх запобігання» реєстраційний номер № 2021.01/0239.

Адреса редакційної колегії: 03022, м. Київ, вул. Васильківська, 90-а, кім. 410, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, економічний факультет, кафедра фінансів, тел. (044) 521-32-85, e-mail: kafedra_finance@ukr.net

ISBN 978-966-316-513-4

© Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2024

ЗМІСТ

Алексєєнко Людмила Михайлівна	ВІЗІЯ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОГО ДИНАМІЗМУ	5
Андрєсова Марія Олександрівна, Слатвінська Марина Олександрівна	ВИДАТКИ НА СЕРЕДНЮ ОСВІТУ ЯК ІНВЕСТИЦІЯ У СОЦІАЛЬНУ СТАБІЛЬНІСТЬ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ПОВОЄННОЇ УКРАЇНИ	8
Антохов Андрій Анатолійович, Клевчик Леонід Леонідович	ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ ТА КІБЕРАТАКИ ЯК ЗОВНІШНІ ЗАГРОЗИ СОЦІАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ	12
Бажєнова Олена Володимирівна, Чорнодід Ігор Степанович Бойда Світлана Василівна	СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ ВІЙНИ СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ЛЮДИНОЦЕНТРИЧНИЙ ПІДХІД ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТРЕБ НАСЕЛЕННЯ	15 17
Варвус Андрій Ігорович	РОЗУМІННЯ РОЛІ ДЕРЖАВИ: КЛЮЧ ДО СУСПІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	20
Варналій Захарій Степанович	СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ТА НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	23
Галушка Зоя Іванівна	ПРІОРИТЕТИ ЗМІЦНЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	27
Гуцул Інна Анатоліївна, Зібницький Ілля Дмитрович Демиденко Людмила Миколаївна, Наконечна Юлія Леонідівна	ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ЯК ФАКТОР ТРАНСФОРМАЦІЇ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ПОДАТКОВІ ІНСТРУМЕНТИ ВПЛИВУ НА СОЦІАЛЬНУ БЕЗПЕКУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	30 33
Жук Назар Олегович	СОЦІАЛІЗАЦІЯ ЯК ТРЕНД РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ: ФОРМИ ПРОЯВУ	35
Зінчук Тетяна Олексіївна, Тимчак Віра Степанівна	ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ ЯК ПРІОРИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	38
Калєнюк Ірина Сергіївна, Богун Максим Миколайович Карп Олександр Дмитрович	СМАРТ МІСТО – ЯК ФЕНОМЕН БЕЗПЕЧНОЇ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЛЮДИНОЦЕНТРИЧНІСТЬ ЯК ОСНОВА ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗМІЦНЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ	40 43
Кириленко Володимир Іванович	СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ДОВГОТРИВАЛОЇ ВІЙНИ	45
Кирпушко Віталій Ярославович, Почєнчук Максим Ігорович Кіров Богдан Сергійович	ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ЗМІНИ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ДОСВІДУ УПРАВЛІННЯ БОРГОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ	49 51
Маслій Олександра Анатоліївна, Смоквина Валерій Віталійович	ЗНАЧЕННЯ РОЗВИТКУ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	54

Медведкова Наталія Сергіївна	ТЕОРІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ	56
Микитюк Оксана Петрівна	СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ ТА ЗАГРОЗ	59
Небрат Вікторія Василівна	СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ РАДЯНСЬКОЇ СПАДЩИНИ ДЕРЖАВНОГО ПАТЕРНАЛІЗМУ	63
Нікитенко Дмитро Валерійович	ВПЛИВ СУЧАСНОГО СТАНУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ	67
Олійник Даниїла Іллівна, Кошкарів Степан Андрійович	ЛЮДИНОЦЕНТРИЧНІСТЬ ЯК ОСНОВА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ І СУСПІЛЬСТВА	69
Онисенко Тетяна Сергіївна	СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА ОСВІТНЬОГО СЕКТОРУ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ	71
Онищенко Світлана Володимирівна, Глушко Аліна Дмитрівна	ЗМІЦНЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВЕКТОРИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ	73
Панченко Євген Григорович, Лук'яненко Ольга Дмитрівна Ткаченко Олена Вадимівна	ПРІОРИТЕТИ ЗМІЦНЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В ТРУДОВІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ	75
Плешакова Наталія Анатоліївна, Плешакова Олена Анатоліївна, Середа Валентина Іванівна	ДЕТІНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ЗАПОРУКА СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	78
Плотнікова Аріна Олексіївна, Слатвінська Марина Олександрівна	ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ У СФЕРІ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ	81
Порчук Петро Романович	СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА РЕАЛІЯХ ВІЙНИ	85
Поченчук Галина Михайлівна	ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА СОЦІАЛЬНУ БЕЗПЕКУ ТА ДЕРЖАВНУ ПОЛІТИКУ	87
Сергєєв Олександр Андрійович	ЕКОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ РУЙНАЦІЙ ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	91
Сторощук Богдан Дмитрович	СИСТЕМНІ ЕФЕКТИ ДИНАМІКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	94
Турло Наталія Платонівна	КРИТЕРІЇ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ	97
Федченко Олексій Петрович, Пампуха Ігор Володимирович, Толок Ігор Вікторович	ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ З ВИКОРИСТАННЯМ МОЖЛИВОСТЕЙ ARCGIS STORYMAPS	100
Чеберяко Оксана Вікторівна	ФІНАНСОВА ДОПОМОГА ПОСТТРАЖДАЛИМ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ ТА ВПО В УМОВАХ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ	102
Юрчишин Василь Володимирович	ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ – ГОЛОВНИЙ ФАКТОР СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	107
Luste Olena	ENTREPRENEURSHIP CULTURE AS A FACTOR OF STRATEGIC SOCIO-ECONOMIC CHANGES	110
Zadoia Anatolii	GLOBAL SECURITY AS A CONDITION FOR HUMAN SOCIAL SECURITY	114

*Онищенко Світлана Володимирівна,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

*Глушко Аліна Дмитрівна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ЗМІЦНЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВЕКТОРИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

Широкомасштабна війна російської федерації проти України створила безпрецедентні виклики для національної безпеки та економічної стабільності, які безпосередньо впливають на всі аспекти соціального життя. Загрози національним економічним інтересам і цінностям створюють небезпеку не лише для економічної безпеки країни, але й для соціальної стабільності [1]. Воєнний стан спричинив масштабну зовнішню та внутрішню міграцію населення, втрату джерел доходів, зростання безробіття, погіршення умов життя та, як наслідок, посилення соціальної нерівності і зростання рівня соціальної напруги [2]. У зв'язку з цим, проблема зміцнення соціальної безпеки як ключового елемента захисту населення від негативних наслідків війни є особливо актуальною.

Соціальна безпека охоплює широке коло питань: від забезпечення базових життєвих потреб до захисту прав людини та соціальних гарантій. В цьому аспекті стійкість суспільства до зовнішніх та внутрішніх загроз залежить від здатності держави забезпечити громадян достатніми ресурсами для адаптації до кризових умов [3]. Це вимагає впровадження регуляторних заходів для підтримки соціальної системи та недопущення соціальної кризи. Забезпечення доступу до медичної допомоги, соціальних послуг, житла та освіти, а також ефективний розподіл державної допомоги стають пріоритетними завданнями державної політики. Водночас, важливим є формування стійких механізмів правового захисту населення, особливо вразливих категорій, які першими відчують на собі наслідки збройної агресії.

В умовах довготривалої війни уряд України систематично впроваджує заходи для зміцнення соціальної безпеки, які, в першу чергу, спрямовані на підтримку внутрішньо переміщених осіб та осіб, що постраждали в наслідок воєнних дій. Ці заходи включають безпечну евакуацію, адаптацію ВПО в нових громадах та їхню реінтеграцію в територіальні громади. У 2024 році основними векторами державної політики зміцнення соціальної безпеки правомірно визначити підвищення пенсій і соціальних виплат та впровадження цифрових

рішень у соціальній сфері. Так, з 1 січня мінімальна заробітна плата зросла на 6%, а прожитковий мінімум збільшився на 12%. Крім того, на 2024 рік було заплановано на 25 мільярдів більше витрат на соціальні виплати у порівнянні з попереднім роком. Особлива увага приділяється підтримці малозабезпечених сімей та осіб з інвалідністю. У 2024 році суттєво збільшено фінансування програм для ветеранів, включаючи реабілітацію та психологічну підтримку.

Щодо цифровізації соціальних послуг, то наприкінці вересня 2024 року Міністерством соціальної політики України анонсовано запуск Соціального веб-порталу електронних послуг – soc.gov.ua. Цей портал спрощує доступ до соціальних послуг, дозволяючи громадянам подавати заявки онлайн і відстежувати їх статус в особистих кабінетах. Бета-тестування функціоналу було проведено у чотирьох пілотних областях (Вінницькій, Дніпропетровській, Полтавській та Черкаській) [4].

У 2025 році доцільно розширити програми реабілітації та психологічної підтримки для ветеранів, збільшуючи фінансування відповідних програм. Особливу увагу слід приділити розвитку інфраструктури підтримки та працевлаштування ветеранів.

Таким чином, зміцнення соціальної безпеки в умовах воєнного стану стає запорукою довгострокової стабільності та відновлення країни після завершення військових дій [5]. Це вимагає комплексного підходу, залучення державних і міжнародних ресурсів, а також постійної адаптації політики до умов зовнішнього та внутрішнього середовища.

Список використаних джерел

1. Varnalii Z. Social security of humans as a research object of the science of economic security. *University Economic Bulletin*, 2022, Vol. 52, pp. 90-97.
2. Social and Economic Security: Threats and Strengthening Targets. A monograph / Onyshchenko S., Maslii O., Hlusko A., Yanko A., Cherviak A. E-SCIECE SPACE, WARSZAWA, 2023. 203 p.
3. Онищенко С.В., Маслій О.А., Глушко А.Д., Черв'як А.В. Загрози соціально-економічній безпеці України: монографія. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2022. 375 с.
4. Новий Соціальний портал, проект «Потенціал та зміни у соціальному страхуванні: що очікує на соціальну сферу в наступному році. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/novy-i-sotsialnyi-portal-proekt-iepotentsial-ta-zminy-u-sotsialnomu-strakhuvanni-shcho-ochikuie-na-sotsialnu-sferu-v-nastupnomu-rotsi>
5. Onyshchenko S., Yanko A., Hlushko A., Maslii O., Skryl V. The mechanism of information security of the national economy in cyberspace. *Proceedings of the 4th International Conference on Building Innovations, ICBI 2022*, volume 299 of Lecture Notes in Civil Engineering, Springer, Cham, 2023, pp. 791–803.

Наукове видання

**ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЗМІЦНЕННЯ
СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ В УМОВАХ
СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ**

*Матеріали
круглого столу 3-5 жовтня 2024 року*

Круглий стіл проводився в межах виконання проекту НФД України «Нові геостратегічні загрози соціальній безпеці людини в умовах гібридної війни та шляхи їх запобігання» реєстраційний номер № 2021.01/0239.

Відповідальні за випуск:
Варналій З.С., Плешакова Н.А.

Формування та комп'ютерна верстка:
Плешакова Н.А.

Матеріали публікуються в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, імен власних та інших відомостей.

Адреса редакційної колегії: 03022, м. Київ, вул. Васильківська, 90-а, кім. 410, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, економічний факультет, кафедра фінансів, тел. (044) 521-32-85, e-mail: kafedra_finance@ukr.net

Підписано до друку 25.10.2024 р. Формат 60x84 1/16. Папір офс. Друк офс. Умов.-друк. арк. 6,86. Обл.-вид. арк. 7,19. Тираж 50 прим. Замовл. № 15.

Видавництво та друк – ТОВ «Видавництво «Знання України».
03680, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 57/3, к. 314.
Тел. 287-41-45, 287-30-97.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №217 від 11.10.2000 р.